

MAGASIN FRA DEN NORSKE KIRKE I INDRE ØSTFOLD

Kime

NR 3/2021, 2. ÅRGANG

Tinas brennende engasjement

For Tina Razafimandimby Våje (18) fra Spydeberg er det selvsagt å kjempe for klimaet. **Side 4**

Høstferietips

Få tips til aktiviteter å gjøre i ferien! **Side 12**

Hvor er dette?

Ny konkurranse: Hvor er bildet er tatt? **Side 13**

Allehelgen

Hva er egentlig allehelgensdag? **Side 14**

Farvel pandemi - velkommen fellesskapet

Det har vel i perioder virket som vi aldri skulle komme dit, men nå ser det ut til at vi virkelig er der, eller i hvert fall nærmer oss kraftig.

Legevitenskapen, i form av vaksiner som ser ut til å fungere, er i ferd med å ta oss ut av pandemien som har lagt sin klamme hånd på vår tilværelse i over 1,5 år. Selv om vi fortsatt må ta hensyn til smittevern, og ting på ingen måte er helt tilbake der vi var før, så skal vi få lov til å uttrykke takknemlighet over at vi har dyktighet og fagkunnskap blant oss til å stoppe det som ville blitt en enda større katastrofe for verden i en ikke så alt for fjern fortid. Selv om det har vært diskutert hva vi egentlig ønsker oss tilbake til av hvordan ting var før pandemien, er det ikke tvil om at savnet av fellesskap har vært stort hos mange. For mange enslige og ensomme har mangelen på fysisk kontakt med omverdenen vært nesten like ille som frykten for selve sykdommen.

Det kirkelige fellesskapet har også helt klart vært savnet, selv om man har vært flinke til å finne alternative løsninger. I kirken lærer vi faktisk at vi er skapt for nettopp fellesskap, både med hverandre og Gud. Vi lærer hvordan vi alle er en del av «Kristi kropp», og at alle delene må være på plass for at kroppen skal fungere. På vei ut av pandemien er det nå mange av oss som merker at det er godt å komme tilbake fysisk i kirkerommet igjen. Kirkene fylles opp så langt som smittevernsregler tillater, salmer synges, konfirmanter har fått sin etterlengtede feiring, barn døpes. Vår underfundige kirke knirker kanskje litt her og der, men er i ferd med å komme i gjenge igjen. Selv om vi nå stiger inn i til dels svært gamle kirkerom, som en del av en enda eldre kirke, bør vi kanskje benytte muligheten til å ikke gjøre alt på akkurat samme måte som før pandemien. Vi har tenkt nytt i over et år nå. La oss fortsette med det. På den måten kan vi som kirke strekke ut hendene i nye retninger, og nå nye personer som har behov for det, og gjøre det kirkelige fellesskapet klar for nye tider.

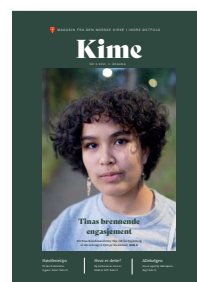
Helge S. Mathisen, redaktør av Kime

«I kirken lærer vi faktisk at vi er skapt for nettopp fellesskap, både med hverandre og Gud»

INNHOOLD

Tina R. Våje (18) fra Spydeberg	4
Dugnad til kald vinter	8
Fikk Sarepta-prisen	9
Min kirke: Eidsberg	9
Høstferietips	12
Allehelgensdag	14
Hva skjer allehelgen?	16
Indre tanke	17
Livets gang	18
Hvorfor er du frivillig i kirka?	20
Hvem skal bestemme i kirka?	21
Nytt om navn	22
Bønnekrukka	22

Forsidefoto:
Sigbjørn Pettersen
Kiserud

Ros? Ideer? Ris?
Kontakt Kime-redaksjonen:
kime@iokf.no

Lyden av Kime

Kjenner du noen som synes Kime er vanskelig å lese? KABB (Kristent arbeid blant blinde og svaksynte) bidrar til at Kime er universelt utformet og kommer i en gratis lydutgave.

Kontakt: kabb@kabb.no

Tlf: 69 81 69 81

10 25 veterantraktorer var rengjort og pussa til traktorprosesjonen og traktorgudstjenesten i Trøgstad i juni.

Tips til hva du kan gjøre i høstferien finner du på side 12.

12 Følg tipset til daglig leder hos Askim Frukt- og bærpresseri Astrid Lier Rømuld: Lag minigaletter i høstferien!

11

Det var variert tilbud under konfirmantdagene i Askim i høst, her er det en som får prøve seg i Paintball. Les mer om en herlig konfirmantgjeng på side 11.

Utgiver: Indre Østfold kirkelige fellesråd
Ansvarlig utgiver: Bjørn Brustugun, kirkeverge i Indre Østfold
Redaktør: Helge Mathisen
Redaksjonen: Helge Mathisen, Sigbjørn P. Kiserud, Irene Smidt Brustad, Anne Kjersti Torp Halvorsen, Bjørn Solberg, Solveig Tjernæs Vormeland, Erik Lo og Åshild Moen Arnesen.

Layout: Åshild Moen Arnesen
Design: Dalsgren designbyrå
Trykk: Allprofil
Opplag: 20.092
Papir: 120g Edixion og omslag 170g Edixion. Kime er Svanemerket.
Annonsealg: Gunnlaug Brenne
Tlf.: 958 40 589
E- post: gunnlaug.brenne@iokf.no

Indre Østfold kirkelige fellesråd
 Kirkegata 31, 1814 Askim
Sentralbord: 69 68 14 40
E-post: kime@iokf.no
 postmottak@iokf.no

Svanemerket trykksak

 DEN NORSKE KIRKE

FORVALTNINGSANSVARET: Vi har mer makt enn naturen. Naturen kan ikke stemme eller forsvare seg selv. I Bibelen ble vi ikke satt til å forbruke eller ødelegge naturen, men å forvalte den for de som kommer etter oss. Våre neste, om du vil. Klimakrisa handler om mennesker også, mener Tina Razafimandimby Våje (18) fra Spydeberg.

– Klimakampen er en kamp mot urettferdighet

Hun har blitt kalt Norges Greta Thunberg, og stått i bresjen for de nasjonale klimastreikene. Selv tror Tina Razafimandimby Våje (18) fra Spydeberg at deler av klimaengasjement bunner i oppveksten på Madagaskar.

Tekst og foto: Sigbjørn Pettersen Kiserud

Det er 22. mars 2019. Tina er 15 år gammel, og har akkurat tatt toget hjem til Spydeberg etter det som da ble norgeshistoriens største klimademonstrasjon: Skolestreik for klimaet. Denne dagen møtte over 15.000 ungdommer opp foran Stortinget. I ukene før streiken står Tina på dag og natt for

klimaet. Hun har mobilisert, organisert og blitt intervjuet av en rekke ulike journalister. Av Dagsavisen blir hun spurt hvorfor klimaet er så viktig, og svarer uten å nøle: «Det angår alt.»

Denne kvelden – som alle andre kvelder – skriver hun dagbok hjemme. Hun oppsummerer dagen, og hvordan hun føler

«Det var mye motstand. Men heldigvis var vi mange som sto i det sammen. Og når jeg ser tilbake på den perioden nå i etterkant er det det som gir meg håp»

seg nå: Gira og overveldet, men etter hvert også tafatt og skuffet.

– Vi fikk jo ikke responsen vi ville ha, sier hun mens hun ser ut i lufta.

For det var ikke bare enkelt for en 15-åring å skulle stå imot kritikk, og alt som ikke gikk som man håpet.

– Det var mye motstand. Men heldigvis var vi mange som sto i det sammen. Og når jeg ser tilbake på den perioden nå i etterkant er det det som gir meg håp: Vi var veldig mange som sto i det sammen.

Misjonærer på Madagaskar

– Jeg trodde nok at det kom til å skje mer etter klimastreiken. Samtidig ser jeg i dag at det var begynnelsen på en veldig lang kamp. Det var utrolig viktig med skolestreikene, selv om den faktiske handlingen ikke har kommet. Den venter vi på enda, og det er fortsatt en lang vei å gå.

Som 18-åring har Tina allerede engasjert seg lengre i klimasaken enn mange andre. Hun begynte i Miljøagentene fra hun var 12 år gammel. Men engasjementet startet enda tidligere. Hun vokste opp på Madagaskar, der foreldrene jobbet med jordbruk og landsbyutvikling for misjonsorganisasjonen det Norske Misjonsselskap (NMS).

– Jeg tror jeg ble litt miljøskada, sier hun og ler godt.

– Jeg fikk det litt inn med morsmelka. Det har vært vanskelig for meg å tenke at Norge er isolert fra resten av verden. Temaer som utvikling, miljø og klima har kjentes veldig nære for meg. Det har nok gjort at det har vært lettere å ta det innover meg, på godt og vondt.

– Klimakrisen gjelder alle

Hun sier hun setter pris på oppveksten på Madagaskar.

– *Hvordan har kristen tro formet ditt*

klimaengasjement?

– Jeg tror egentlig at det har formet foreldrene mine mer enn meg. Jeg vet at for dem er det utrolig viktig med det kristne perspektivet i engasjementet de har for utvikling og miljø. Og så har nok jeg blitt formet av dem. For min del tenker jeg på klimasaken uavhengig av kristen tro, for klimakrisen gjelder alle. Men de som har gjort minst for å skape den, altså fremtidige generasjoner, natur og mennesker som allerede er utsatt for fattigdom, rammes hardest. Jeg tenker at kampen mot urettferdighet er i kjernen av det å leve som kristen.

– Kirka må ta oppgjør

– *Jeg har hørt kristne som sier at man ikke trenger å bry seg om klimaet: Gud griper inn uansett. Hva tenker du om det?*

Tina ler lett, før hun blir stram i maska.

– Det er et dårlig argument. Også teologisk. I Bibelen har mennesker oppført seg dårlig mange ganger. Da har ikke alltid Gud grepet inn sånn vi

«Det er fortsatt mulig å gjøre noe»

Tina Razafimandimby Våje (18)

hadde tenkt at han gjorde. Jeg mener mennesker har et ansvar for naturen. Vi har mer makt enn naturen. Naturen kan ikke stemme eller forsvare seg selv. I Bibelen ble vi ikke satt til å forbruke eller ødelegge naturen, men å forvalte den for de som kommer etter oss. Vår neste, om du vil. Klimakrisa handler om mennesker også.

Hun mener kirka i det store og det hele er flinke til å vise engasjement om klimasaken, og hun har møtt mange kristne som engasjerer seg mye for klima.

– Men jeg skulle ønske flere gjorde det. Kanskje spesielt utenfor Oslo. Jeg tenker kirka kan spille en viktig rolle i å skape gode holdninger. Jeg har møtt mange kristne som mener man ikke skal ta grep, fordi «det kommer en ny himmel og en ny jord». Det er viktig at kirka tar oppgjør med sånne holdninger.

Håpefull

Tina er ofte å se i de store riksdekkende mediene. Da dette intervjuet ble skrevet, i slutten av august, var det rett etter en av de første partiledarduellene før valget. I VGTVs direktesending utfordret hun Jonas Gahr Støre, Erna Solberg og Trygve Slagsvold Vedum til å ta tak. «Jeg må leve med det dere gjør, eller lar være å gjøre», sa Tina med stor tyngde.

– *Blir du nervøs?*

– Jeg fikk ganske adrenalinkick rett før jeg skulle stille spørsmålet. På forhånd prøvde jeg å tenke over om hadde noe bra å si, for jeg vet at det er mange andre som har mye viktig å si. Hvis jeg ikke har noe å bidra med i den debatten tenker jeg det er bedre at andre gjør det.

Hun forklarer at hun er litt vant med å få henvendelser fra pressen nå.

– Men det er jo stas å vite at det jeg har sagt og gjort blir lagt merke til.

Antiklimakset hun kjente på etter klimastreiken kommer av og til, men nå beskriver hun klimaengasjementet som en flamme. Det som tidligere bare har ulmet er nå i full fyr.

– Det er fortsatt mulig å gjøre noe, så derfor er jeg håpefull. Jeg ser at det er så mange muligheter vi har, men ikke tar. Det er kanskje en av de viktigste grunnene til at jeg engasjerer meg. ■

MADAGASKAR: – Jeg fikk det litt inn med morsmelka. Det har vært vanskelig for meg å tenke at Norge er isolert fra resten av verden. Temaer som utvikling, miljø og klima har kjentes veldig nære for meg. Det har nok gjort at det har vært lettere å ta det innover meg, på godt og vondt, forteller Tina om oppveksten på Madagaskar.

PÅ Plass: Engelen er oppe! Bildet er fra det nyoppussede våpenhuset i Eidsberg kirke.

Foto: Solveig Tjernæs Vormeland

ASKIM

Bli med i Askim kirkes jentekor!

Askim kirkes Jentekor har startet opp høstsemesteret sitt, men vi hadde blitt ekstra glade hvis vi fikk noen nye medlemmer! Vi ønsker alle sangglade jenter fra 2. klasse og oppover hjertelig velkommen. Vi tar godt imot jenter fra hele Indre Østfold, og vi øver i Askim kirke annenhver mandag kl 16.30-18.00. Dirigenten vår Torild Sandøe Møller er sangpedagog, og hun lærer oss riktig stemmebruk og grunnleggende sangteknikk. Vi synger av og til på gudstjenestene i Askim kirke, men vi opptreer også andre steder innimellom. Er du nysgjerrig på koret vårt? Velkommen innom for en kikk! Har du spørsmål? Ta kontakt med Gunn Randi Leite, organist i Askim: gunn.randi.leite@iokf.no. ■

TRØGSTAD

Pyntet døpefonten til fest

I september var det konfirmasjoner i mange av våre kirker, blant annet i Trøgstad kirke. Kirken var helt nyrestaurert utvendig til konfirmasjonsdagene, noe som gjorde det ekstra spesielt for konfirmanter og familier. Også innvendig var det standardheving på dekoring. Kirketjener Toril Aas laget denne vakre blomsterkransen for å skape litt ekstra høytid rundt konfirmasjonsdagen. ■

ENIGE: Reidar Strand, Ellen Løchen Børresen og Liv Serina Dahle er noen av de frivillige vedpakkene.

TRØGSTAD

Varmende dugnad for Kirkestallen

I Trøgstad har vi ei vedgruppe, som jobber med å produsere ved til inntekt for Kirkestallen. I år er tømmeret hogd i skogen hvor Trialklubben har sin bane. Kirkestallen er menighetshuset i Trøgstad menighet og ligger rett ved Trøgstad kirke. Det er stadig behov for oppgradering av huset. Det siste som er gjort nå i sommer er at det er skiftet kledning på en vegg og at en

ny dør er satt inn. Vi har et bra lager med fin og tørr bjørk. Veden er pakket i 60 liters sekker. For levering av ved i Eidsberg, Askim og Trøgstad er det fritt tilkjørt. Prisen er kr.80,- for 60 liters sekk med bjørkeved. Ønsker du å bestille ved, ta kontakt med Erik Lo på tlf: 94 28 80 27 eller mailadresse: er-lo2@online.no. ■

Erik Lo

PRISVINNER: Leif Ingvald Skaug mottok prisen tidligere i høst i Kristiansand fra daværende minister Kjell Ingolf Ropstad.

EIDSBERG

Leif Ingvald Skaug fikk pris

I 2015 ble Gospel Explosion grunnlagt av leder Leif Ingvald Skaug, organist i Eidsberg. Da pandemien inntraff Norge i fjor, tok prosjektet virkelig av. Med digitale korøvelser og konserter på sosiale medier, ble flere og flere kjent med konseptet. Nå har Skaug og Gospel Explosion fått Sareptaprisen, en pris på 150.000 kroner og et kunstverk av Per Fronth. – Det føles helt surrealistisk. Det betyr utrolig mye å få denne prisen akkurat nå, sa leder Leif Ingvald Skaug til Smaalenenes Avis etter prisutdelingen. "Vinneren har uten tvil fått til mye de siste årene, men har spesielt stått frem i tiden etter at pandemien brøt ut våren 2020. Da landet stengte ned var vinneren blant de første som så mulighetene ved å ta i bruk de nye digitale flatene, både for unge og for gamle. Siden mars 2020 har vinneren gjennomført nærmere 500 produksjoner, og nådd ut til tusenvis av mennesker som ellers ikke ville blitt nådd", sier juryen i sin begrunnelse. Prisen ble innstiftet i 2014 av KNIF og Sparebanken Sør. ■

Konsertprogram i Eidsbergkirkene

Det skjer mye spennende på konsertfronten i Eidsbergkirkene i høst.

17. oktober – Konsert med Eidsberg Bygdekor – Eidsberg kirke 1900

23. oktober – Gospel Explosion «Women in Gospel» Hærland Kirke 1900 (billetter i døra og på Ticketco.no)

24. oktober – Konsert Mysen Damekor Eidsberg Kirke 1900

24. oktober – Solfrid Molland trio – Mysen Kirke 1900 (billetter i døra og på Ticketco.no)

28. oktober – Organisten inviterer Miriam Vaga til Hærland kirke kl. 2000 - vises LIVE på Facebooksidene våre

07. november – Allehelgenskonsert – Eidsberg kirke 1900 - Anette Løvtangen, Leif Ingvald Skaug med flere. Gratis inngang.

14. november – 12 kirker – 12 konserter Hærland Kirke – Ingrid Bjørnov 1800 (billetter i døra og på Ticketco.no)

18. november – Organisten inviterer Vigdis Lunde – Hærland Kirke digitalt kl. 2000 - vises LIVE på på Facebooksidene våre

21. november – Gospel Explosion Christmas med Elisabeth Ø Widmer – Hærland kirke 1900 (billetter i døra og på Ticketco.no)

Min kirke: Eidsberg

Navn: Hans Rasmus

Glomsrud

Alder: 28 år

Fra: Eidsberg

Yrke: Rådgiver, Indre

Østfold kommune

Hvordan vil du beskrive Eidsberg kirke?

Eidsberg kirke er ei stor kirke på et lite sted. Ho ligger i et åpent jordbruksområde og ruver i landskapet. Bakgrunnen for dette er vel blant annet den strategiske beliggenheten ved Glomma. Dette er et gammelt krysningspunkt der mange har ferdes. Kirka er fra ca. 1250, men ble restaurert og bygd om i 1880. Da blei ho gjort om til ei korskirke, så utrykket som er i dag er fra ombygginga. En litt artig detalj er at hvis man går på sørsiden av kirka kan man se et lite hode muret inn i tårnet omtrent åtte meter opp på veggen. Et gammelt sagn sier at det var en veldig høy kjempe som var med og bygde kirka, og han var like høy som det merket. Kjempen skal ha båret tømmerstokkene på ryggen over Glomma fra Skiptvet.

Hvilket forhold har du til kirka?

Det er den kirka jeg har vokst opp i. Jeg er døpt og konfirmert der og har gått i barnekoret. Jeg kommer fra en gård omtrent ei mil sør for kirka. Derfor har jeg flere slektninger og forfedre gravlagt på kirkegården. De siste 10 åra har jeg dessuten vært klokker. Det er spesielt å sitte på klokkerstolen og kikke bort på døpefonten. Der har de fleste i området blitt døpt de siste 800 åra. For oss her i Eidsberg bygger kirka og historiene rundt ho mye av identiteten vår. Andre steder er kanskje nyere historie viktigere, som en fabrikk eller en jernbanestasjon. Derfor synes jeg det er viktig å bidra til at det fortsatt er aktivitet i kirka. Det er noe med å føre videre de fortellingene og den tradisjonen vi har fått fra de før oss. Også er det jo moro og ikke minst sosialt å være med i kirka! ■

ALBA OG TRAKTOR: Prestekjole er ingen hindring for prest Sigmund Nakkim, som også kjørte en av traktorene i prosesjonen.

Massey på søndagsmesse

En søndag i juni kunne man høre traktorlyd i Trøgstad lang vei - da kjørte 25 veterantraktorer i prosesjon fra Trøgstad kirke til traktorgudstjeneste på Bygdemuseet.

Tekst: Erik Lo **Foto:** Anita Berget

Traktorgudstjeneste i Trøgstad har kommet for å bli! Det viser den store interessen for å være med i veterantraktorprosesjonen, som går fra Trøgstad kirke til Bygdemuseet. Det første året med traktorgudstjeneste var i 2016 i forbindelse med arrangementet Åpen gård, etter initiativ fra daværende sokneprest Reidar Strand og Leif Larsen.

Søndag 13. juni strålte sola om kapp med ca. 25 veterantraktorer, som var rengjort og pussa til traktorprosesjonen! Prestene Reidar Strand og Sigmund Nakkim stilte i prestekjoler og stola og kjørte hver sin Ferguson FE35 «Gullfisk».

Kors av harvetinder

Først i prosesjonen, som tidligere år, kom traktoren med prosesjonskorset festet bak på traktoren. Det er Leif Larsen som har smidd det fine korset av harvetinder. Korset ble pyntet av barna som har plukket nydelige markblomster.

Leif har også laget det fine alterbordet med panser fra en Massey Ferguson. Menigheten satt på benker ute på gresset ved enden av Langseterbygningen, mens traktorene har parkert i en bue rundt menigheten. Gudstjenesten ble gjennomført på vanlig vis, med stor deltakelse også fra de som satt på traktorsetene.

Veterantraktorer

På grunn av pandemien ble det ikke arrangert Åpen Gård, hverken i fjor eller i år. Men etter initiativ fra menighetens arrangementskomite og en engasjert Børre Børresen, som hadde den hyggelige jobben å ringe rundt og mobilisere veterantraktoreiere i bygda, ble det en flott traktorgudstjeneste på Trøgstad Bygdemuseum.

Entusiasmen og gløden som ble vist fra stolte veterantraktoreiere viser hvor stor interessen er for gamle ting og spesielt for veterantraktorer i Trøgstad samfunnet.

ALTER: Et panser fra en Massey Ferguson tjener som alter under traktorgudstjenesten.

Etter gudstjenesten kjørte prosesjonen videre fra museet til gården Bratvedt der eieren, Lars Kristian Kjølberg, ønsket velkommen til sin samling «Norsk Ferguson samling avdeling Østfold». Dette er en flott samling av Ferguson/Massey traktorer og redskap, noe som førte til mang en god traktorprat under omvisningen. Familien Kjølberg ønsket alle velkommen inn i hagen etterpå hvor det ble servert vaffer og kaffe. Takk til familien Kjølberg for stor gjestfrihet! ■

TRAKTORBUE: Selve gudstjenesten foregikk utendørs.

PROSESJONSKORS: Leif Larsen har smidd det fine korset av harvetinder. Korset pyntes av barna som har plukket nydelige markblomster.

HØYT: Konfirmantene i Askim fikk prøve seg i en klatreløype i Våler.

Høyt og lavt på konfcamp-dager i Askim

Paintball, rodeo, miming og gudstjeneste var blant ingrediensene under Askimkonfirmatenes konfcamp-dager i høst.

I år som i fjor har vi måttet tenke nytt og annerledes om gjennomføring av konfirmasjonskurs i Askim. Det gjaldt ikke minst konfirmasjonsleiren. Likt som i fjor så arrangerte vi konfcamp-dager ved Askim kirke.

Konfirmant-OL

Vi samlet konfirmantene til et forrykende åpningsshow i kirka der startskuddet gikk for konfcamplekene. I god OL-ånd skulle ungdommene konkurrere lagvis mot hverandre i diverse øvelser. Utfordringer som innebar bl.a. vann, miming og luftgevær. Videre utover dagen var det lagt opp til undervisning, lek, aktiviteter og måltider. Undervisning var i kirka med temaene de 10 bud, kropp og grenser og sakramenter. Vi avsluttet dagen med finaleshow og gudstjeneste før vi inviterte til en herlig basar utenfor Prestegården.

Rodeo og paintball

Nytt i år var at vi dro en dag til Våler aktivitetssenter der vi hadde en full dag med klatring,

GODT BESKYTTET: På Våler aktivitetssenter var det paintball-kamp for konfirmantene.

SAMLING: Konfirmantene hadde samling ved Askim prestegård.

zip-line, rodeo og paintball. Alt dette til stor begeistring for både konfirmanter og ledere. Det ble til sammen noen lange og intense dager, men de var også vellykkede takket være en sporty stab, gode frivillige, en herlig konfirmantgjeng og strålende vær. ■

HØSTFERIETIPS

Opprinnelig var høstferien en plukke poteter-ferie. Det er det vel de færreste som bruker ferien til lenger, men her får du tips om andre ting du kan finne på!

Lag minigaletter med eplemos og salt karamellsaus

Vi spurte daglig leder ved Askim Frukt- og bærpresseri, **Astrid Lier Rømuld** (bildet), om hun hadde en god oppskrift som involverte epler. Her får du hennes forslag på galetter. «Galette» er en fransk, rustikk pai eller terte fylt med masse godt.

Minigaletter med eplemos og salt karamellsaus

(Ca. 10 små galetter eller 1 stor)

Karamellsaus:

1.8 dl kremfløte, ca. 5 salvieblader, 300 g sukker, 135 g smør og 1 ts flaksalt

Mini-galetter:

220 g hvetemel, 1 ts sukker, ½ ts flaksalt pluss mer til topping, 140

g kaldt meierismør, 2 ts eplesidereddik, ca. 2 ts kaldt vann, 1 glass eplemos, ca. 1 ss malt kanel, 1 egg, ca. 2 ss perlesukker, ev. vanlig sukker.

Slik gjør du:

Galette: Bland mel, sukker og salt i en foodprosessor. Legg i smøret i terninger og kjør det sammen til du har fine smuler. Tilsett gradvis eddik og vann og kjør det sammen. Tilsett mer vann ved behov. Rull deigen til en tykk pølse med en diameter på ca. 5 cm, pakk den inn i plastfolie og avkjøl den i kjøleskapet i minst en time. Når deigen er klar, forvarmer du ovnen til 200 grader. Skjær 1.5 cm brede skiver av deigen og kjevle dem ut til små bunner, så tynne som mulig. Legg en raus spiseskje med eplemos i midten av hver bunn, men la det være igjen en kant på 1.5-2 cm. Strø over litt kanel på hver. Lag et lite snitt hver 2 cm (som om du tegner en sol) og brett forsiktig inn en og en fold rundt hele galetten. Pisk sammen egget og pensle deigen forsiktig. Strø over litt perlesukker og flaksalt før du steker dem i ca. 10 minutter til de er gyldne og sprø. Server dem toppet med karamellsaus, og gjerne iskrem.

Karamellsaus: Gi fløten et oppkok med salvien og sett den til side. Smelt sukkeret på middels varme i en tykkbunnet kjele mens du rører konstant. Sukkeret vil først klumpe seg, så smelte. Når det har fått en gylden farge, fjerner du kjelen fra varmen og rører inn smøret. Deretter siler du i fløten og rører karamellen godt sammen. Salt og hell over på et glass. Sausen varer i flere uker i kjøleskapet.

HØSTBINGO

Aktivitetsliste

- Besøk Trømborgfjella, kjør inn der det er skiltet mot Brattfoss i Trømborg. (NB! Elgjakt fra 5.10). Sjekk Facebook: «Fjella Info»
- Besøk Aktivitetsparken på Knapstad som ligger bak Knapstad skole. Her finnes discgolfbane, pumtrack, Sandvolleyballbane, styrkebane og BMX-bane. Facebook: "Knapstad aktivitetspark".
- Besøk et museum: www.ostfoldmuseene.no
- Plukk høstblader, putt dem mellom avispapir og legg tunge bøker oppå. La ligge til de har tørket. Festes til papir med kontaktpapir, det blir fine kort.
- Skrive på kortene etterpå og send til familie eller venner som bor langt unna.
- Start å strikke lapper av restegarn, gå sammen hele familien og lage et lappeteppe. Det blir bare ekstra kreativt om ikke alle lappene er like store.
- Finn fram gode, gamle spillslagere som Uno, Millionær, Yatzy og Kinasjakk.
- Gå deg en tur og lytt til en god podcast, for eksempel Den norske kirkes podcast "Søndagsskole for voksne", finnes der du vanligvis lytter til podcast.
- Begynn julegavejakten. Du vil takke deg selv 23. desember. Kanskje du skal lage noen selv i år? Eller ta turen innom bruktbuikker for å se om du kan finne noen unike julegaver og være miljøvennlig i samme slengen?

VARIERT: Møteplass Mysen menighet har variert program i høst.

Velkommen til Møteplass Mysen menighet

Denne høsten regner vi med å kunne gjennomføre Møteplass Mysen menighet (MMM) på vanlig måte. På Mysen Menighetshus Betania er det god plass til 50 personer, selv med 1 meters avstand. Vi har sprit nok, til utvortes bruk, men vi skal også klare å servere kaffe, og vi har et interessant program å tilby på disse onsdagene:

27. oktober: Sjur Isaksen, sogneprest i Uranienborg menighet i Oslo, og forfatter av boken "Ulykkelig fred". Utgangspunkt for boken er radiopreken som ble holdt i 1946, om å vise nestekjærlighet overfor nordmenn som hadde vært på feil side under krigen. Det ble det bråk av.
17. november: Da kommer Erling Rimehaug, mangeårig medarbeider i avisen Vårt Land. Han har skrevet mye om situasjonen i Midt-Østen, og vi har utfordret ham på å snakke om forholdet mellom "Abrahams barn"; Kristne, muslimer og jøder.
8. desember: Adventfest sammen med Normisjon Mysen. Sigmund Nakkim har andakt og Kor 15 synger.

Alle er hjertelig velkommen!

Hvor er dette?

I spalten «Hvor er dette?» har vi fotografert en detalj fra en av våre mange kirker i Indre Østfold. Det kan være en detalj på selve kirken, men også noe fra nærområdet rundt selve kirken. Vet du svaret kan du sende det inn på en epost til **kime@iokf.no**. Merk eposten med "Hvor er dette?"

Vi trekker ut tre vinnere om vil bli premiert blant de riktige svarene. Denne gangen skal vi til et av våre sokn med tre kirker. Kirken bildet er tatt ved er en murkirke av fra 1800-tallet med 230 sitteplasser. Den geografiske beliggenheten til kirken er midt i soknet. Vet du hvilken kirke det er snakk om? **Lykke til!**

Visste du at? Det er omkring 1620 kirkebygg knyttet til Den norske kirke rundt omkring i landet. 220 kirkebygg er fredet, og i tillegg er 765 listeført som verdifulle kulturminner. I alt har det blitt oppført omkring 3000 kirker i Norge, av disse er omkring halvparten borte.

GANGNES BIL OG DELER AS

Service • EU-kontroll • Reparasjon av person- og varebiler

Spesialist på Mercedes
Tlf. 69 82 61 60

Mørkfossvn. 157, 1860 Trøgstad

ole@gangnes1860.no

Mekonomen

Vi gjør BilLivet enklere

Ditt lokale gravferdsbyrå

**GARDER
BEGRAVELSESBYRÅ
SPYDEBERG OG HOBØL**

Avdelingsleder: Gro Siewartz Gihlemon
Stasjonsgata 42
garder.bgr.no

69 83 89 00 – hele døgnet

Hva er egentlig allehelgen?

For mange er det tradisjon å tenne lys på gravene til sine kjære allehelgen. Men hva er bakgrunnen for denne dagen, og hva har den med Halloween å gjøre?

Tekst: Den norske kirke

Minnemarkeringer for de døde er blant de eldste kristne skikkene. Tidligere var det martyrene, de som ble drept for sin kristentro, som ble minnet. Senere oppsto behovet for en minnedag for alle de navnløse kristne som døde. Dette ble allehelgensdag. I dag samles mennesker i kirker i hele landet for å minnes de døde. Mennesker samles i takk til Gud for alt som har vært av liv og fellesskap med dem som vi har mistet. Vi ber også om Guds hjelp i sorgen og savnet etter våre kjære.

En dag til ære for et forbilde

Mange helgener har sin egen minnedag; i Den norske kirke feirer vi noen slike, for eksempel Olav den hellige på olsokdagen. I tillegg til dem som ble minnet med sin egen dag, oppsto behovet for en egen minnedag for alle de navnløse kristne som gjennom sitt liv og/eller sin død hadde vist seg som forbilder. Fra slutten av 700-tallet ble denne dagen satt til 1. november og kalles allehelgensdag.

Også i de lutherske kirkene minnes vi helgenene, selv om det ikke har en så fremstående plass som i f.eks.

den romersk-katolske kirke. I Den augsburgske bekjennelse står det i artikkel 21: «Om helgendyrkelsen lærer de at man kan minnes de hellige, for at vi skal etterligne deres tro og gode gjerninger, enhver etter sitt kall.»

Allehelgensdag fortsatte derfor å være en stor festdag etter reformasjonen. Fra 1770 ble den lagt til første søndagen i november. Fremdeles er den en feiring av helgenene, og den liturgiske fargen er hvit, som er festfargen. Den skal markere det kristne håpet om oppstandelsen.

En viktig minnedag

I forbindelse med feiringen av helgenene, ble det etter hvert behov for å minnes alle kristne som er døde.

I den romersk-katolske og noen andre kirker er denne markeringen lagt til 2. november, altså dagen etter allehelgensdag.

I Den norske kirke har den minnedagen mer og mer flytt sammen med Allehelgensdag. Derfor er denne dagen for mange en viktig minnedag, der de minnes sine kjære. De siste tiårene er det blitt stadig mer vanlig å tenne lys på gravene, og de fleste kirker har

HØYTID FOR LYS: Mange tenner lys i forbindelse med allehelgen for dem de har mistet. Se neste side for program for allehelgen i kirkene i Indre Østfold.

Foto: Jarle Hagen/Den norske kirke

en form for minnemarkering, enten i forbindelse med hovedgudstjenesten eller som en egen minnegudstjeneste eller annet arrangement.

Sammen blir disse to tradisjonene en markering av at kirkens fellesskap består både av de som lever i dag og de som er døde i det kristne håpet om evig liv. Det markeres blant annet når det i kirken lovpriser Gud i nattverdliturgien med ordene: «din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel».

Hva med Halloween?

Kvelden før allehelgensdag har også vært en viktig dag i folketroen. På engelsk heter allehelgensaften «All hallow's Eve», forkortet til «Halloween». I irsk keltisk tradisjon trodde man at på denne kvelden var skillet mellom vår verden og de døde svakere enn ellers, slik at de dodes sjeler kunne merkes.

Fra rundt tusenårsskiftet er Halloween også blitt en folkelig, men kommersielt preget feiring i vårt land – mye etter amerikansk forbilde. Mange menigheter har også tatt opp tradisjonen og lager arrangementer for barn og ungdom. ■

Program knyttet til alle i kirkene i Indre Østfold

Velkommen til Allehelgensmarkeringer i Indre Østfold første uka i november!

ASKIM

Mandag 1. november kl 18.00-20.30

Allehelgenkrans-verksted i Askim kapell v/Line Schi fra Studio Flor
Åpent for alle, begrenset antall plasser
Entré kr 150. Påmelding pr mail til solfrid.habte-sonsteb@iokf.no eller pr telefon 48106380 (innen 28/10)

Torsdag 4. november kl 19.00-20.30

Sorgforum på Kirkekroa i Dr Randersgt 10, Askim. For deg som er i sorg og/eller ønsker et uformelt og uforpliktende møte med sorggruppeledere fra Sorg og Omsorg.

Lørdag 6. november kl 14.00-17.00

Åpen Askim kirke. Enkel musikk og gode ord, lyttening, stillhet og mulighet for samtale

Søndag 7. november kl 11.00-12.15

Gudstjeneste på Allehelgensdag
Minning, nattverd, musikalske innslag, lyttening og enkel kirkekaffe

Søndag 7. november kl 19.30-20.30

"Sangkveld i håpets tegn" i Askim kapell. Solosang, instrumentalmusikk, allehelgenstanker, lyttening og allsang
Fri entré

EIDSBERG

Mysen kirke: **Lørdag 6. november:**
Minnegudstjeneste på ettermiddagen

Eidsberg kirke, **søndag 7. november:**
Minnegudstjeneste. Allehelgenkonsert kl 19.00. Åpen for alle, fri entre.

Hærland kirke, **søndag 7. november:**
Minnegudstjeneste

Trømborg kirke, **søndag 7. november:**
Minnegudstjeneste

Kapellet ved Mysen kirkegård vil være åpent lørdag ettermiddag og

KRANSEKURS: Mandag 1. november kan du være med på allehelgenkrans-verksted i Askim kapell. Påmelding innen 28. oktober.

søndag formiddag. Følg med på våre facebooksider, nettsider og i avisa for mer informasjon etter hvert som Allehelgen nærmer seg.

HOBØL

Hobøl kirke søndag 7. november:
Minnegudstjeneste kl. 15.00.

En meditativ gudstjeneste med vakker musikk hvor vi løfter opp det kristne håpet og minnes alle dem som

Allehelgen

er gått bort siden sist allehelgensdag.

SPYDEBERG

Spydeberg kirke søndag 7. november:

Åpen kirke kl. 16.30-17.30

Gudstjeneste kl. 18.00

Hovin kirke søndag 7. november:

Åpen kirke kl. 16.30-17.30

TRØGSTAD

Trøgstad kirke søndag 7. november:

Åpen kirke søndag kl. 15.00-16.00

Allehelgengudstjeneste kl. 16.00

Båstad kirke søndag 7. november:

Åpen kirke kl. 17.00-18.00

Allehelgengudstjeneste kl. 18.00

Vi minner også om at du kan holde deg oppdatert på når det er gudstjenester i Indre Østfold-kirkene. Følg med på menighetenes nettsider. De finner du ved å gå inn på hovedsiden kirken.no/indreostfold.

Følger du menighetene i Indre Østfold?

Du finner alle menighetene i Indre Østfold på Facebook. Søk på:

Den norske kirke i Indre Østfold

Den norske kirke i Eidsberg Askim menighet

Spydeberg menighet

Trøgstad og Båstad menighet

Hobøl og Tomter menigheter

Indre tanke

FYRET: Fra verandaen har jeg utsikt mot det indiske hav hvor skipene utrettelig glir til og fra havna, skriver Anne Marken Gihlemoen. Fyrlyset til høyre viser vei.

I trygg havn

Fra verandaen vår i fjerde etasje har jeg utsikt mot det indiske hav. På dagen skimter jeg massive lasteskip gli over vannet. Uten ende siger de til og fra havna i denne storbyen på Øst-Afrikas kyst.

Fra verandaen ser jeg også fyrlyset om kvelden. Utrettelig sender det ut lysglimt inn i det store intet; det mørklagte, endeløse havet. Utrettelige lysglimt som varsler om at her er land og her er havn!

Hodet mitt blir ganske raskt fylt av sang ved dette synet.

"Midt i nattens mørke blinker, som et fyrlys Jesu navn.

Og hver hjelpløs seiler vinker, inn til frelsens trygge havn."

Vi ankom denne byen for ikke så lenge siden. Oppstarten ble stormfull. Famlende navigering blant det som kjentes som et hav av endeløse skjebner. Vi var rett og slett hjelpeløse seilere. Slitne etter mange uker i ukjent farvann, fant vi ut at det var på tide å søke etter ei trygg havn. Stø grunn under beina.

Så en søndag gikk vi inn i ei fremmed kirke. Til tross for at vi var fremmede for dem, og de var fremmede for oss, var dette noe kjent; En felles havn. Vi navigerte etter samme mål.

Som førstegangs besøkende, ble vi invitert på et glass juice og en muffins. Ikke påtrengende, bare et beroligende nikk om at "her er dere trygge, velkommen til oss om dere ønsker det."

På verandaen står jeg igjen og ser på havet og tenker på alle de som kommer fremmede til Norge. Alle de famlende, hjelpeløse og slitne som seiler i ukjent farvann.

Montro om kirken i Norge er en naturlig og trygg havn å søke til for dem?

Anne Marken Gihlemoen, tidligere Knapsting, utsending for NLM i Øst-Afrika

Livets gang

1. april til 31. august

DØPTE

ASKIM KIRKE

Emmeline Helén Korsmo
Sølvberg
Benjamin Haugen
Theodor Nybø Johnsrud
Alfred Karlsen-Østby
Leo Skjold Jarslett
Juli Grinna Hasle
Jenny Espenes
Wenersgaard
Julie Aurora Håkonsen
Max Solheim Konovalov
Tiril Klima Holstad
Matheo Lunde Antonsen
Ellinor Hildebrandt Henriksen
Zarah Isadora Chopra
Karlsen
Nzia Løken Ngomasere
Benjamin Thømt
Mathilde Lysaker
Astrid Zieba Borgum
Ludvik Ruud Fredriksen,
Nikolaikirken
Iben Lunde Gjersrud
Heidi Ailine Ulltang-Hagen
Haakon Gram-Johannessen
Aksel Gram-Johannessen
Helle Hvidsten
Noah Johannes Spetaas
Even Elander Hoftvedt
Arnesen
Håkon Hjertås Olaussen

HOBØL KIRKE

Cassandra Garic Boge
Adele Syr
Aleksander Ro Elvenes, Mari
kirke

TOMTER KIRKE

Sigur Ree Sagstuen
Tidemann Bjørnstjerne
Kjærstad Molina
Teodor Glosli Edner
Amalie Fredriksen Stensrud
Iver Bastnes
Sanne Gaaseby Øverland
Nelia Breivik Johnsrud
Mia Undebakke Eilertsen,
Uvdal stavkirke

TRØGSTAD KIRKE

Selma Minge Grøvdal
Herman Olaus Kjølberg
Mina Elise Bjerke Rasch
Einar Mardal Kårstad,
Vareide kirke
Othilie Vesteng Johnsen
Emma Louise Skullerud
Selma-Sophie Mellegaard
Fjeld
Sebastian André Nyborg-
Pettersen
Edwin Nygaard

BÅSTAD KIRKE

William Opheim
Per Kristian Gundersen
Vilma Ingjerd Brustugen Ekre
Saga Kjær Rønning
Isak Dramstad Slorafoss

SPYDEBERG KIRKE

Laurits Westerby
Victoria Sofie Skofteby
Oline Josefine Kvisler
Aurora Sofie Lageraaen
Sara Vestli Wold, Fangekasa
Olai Antonsen Helle
Adele-Charlén Kristoffersen
Berg
Lucas Strømsborg Roness

HELI KIRKE

Audun Pettersen Kiserud
Ava Sofie Skaarberg Wood

HOVIN KIRKE

Magnus Bowim Aambø
Sebastian Baietta Heide
Kasper Mørk Østberg

EIDSBERG KIRKE

Benjamin Hauge Hasseleid
Frøya Elida Westgaard
Marcus Torp Kleven
Leander Torp Kleven
Emil Bruun Sannerud
Matilde Kristin Toran
Ødegård
Petter Tørres
Jonas-Emiil Gjessingen
Bjerkli
Casper Gulliksen Hoff
Lucas Gulliksen Hoff
Henrik Lund Ørka
Haakon Taiyari Vasavilbazo-
Tokerud

Kevin Evander Buklev
Jonas Mortvedt
Juliane Vrangen Berg
Morten Bjerke
Alma-Merete Enersen-
Husebø
Stella Sandem
Ulrik Bingslien Skavås

HÆRLAND KIRKE

Storm Alexander Flydal
Mia-Johanne Vollebakk
Gundersen
Edvin Liam Balen Ruud

MYSEN KIRKE

Svale Aria Martinsen
Marlon Pedersen Rylander
Syver Abrahamsen Grinna
Ella Grace Pedersen Heer
William Heer-Wold
Hjørdis Kristine Skjolden
Jenny Sofie Garseg Mellum

TRØMBORG KIRKE

Hans Kristian Klufterud
Tor Anton Karlstad
Lilo Nybakken Haga
Hans Martin Østenby Nilsen
Martin Nordby

VIGDE

17.04.2021 / Askim kirke
Marthe Skjølseth Conradi og
Paul-Andre Vesse

23.04.2021 / Båstad kirke
Kari Lene Forsberg og
Harald Forsberg

28.05.2021 / Tomter kirke
Aurora Nilsen og Thomas
Nysæter Lunde

05.06.2021 / Tomter kirke
Katja Pauliina Myllyoja og
Kjell Gunnar Nilsen

12.06.2021 / Hobøl kirke
Anne Berit Sviland og Brede
Berg

19.06.2021 / Trømborg kirke
Victoria Johansen Østenby
og Nils Jørgen Granberg

26.06.2021 / Hobøl kirke
Aina Bråten og Børre Berger

26.06.2021 / Spydeberg kirke
Julie Bjerke og Eirik Tangnes
Fundingsrud

03.07.2021 / Hovin kirke
Regina Maria Bocek og
Sondre Egeland

31.07.2021 / Askim kirke
Margrethe Nandrup Rylander
og Marius Orten

07.08.2021 / Heli kirke
Anne-Grethe Skaarberg
Strømnes og Trond Martin
Wiersholm
Heidi Andrine Bøhren og
Jørn Sundal Skau

07.08.2021 / Mysen kirke
Holliness Mulonda og Medaz
Mashin Ilondelo

14.08.2021 / Mysen kirke
Mathilde Maria Hokstad og
Jonas Hanssen

14.08.2021 / Hobøl kirke
Marit Aasig Lippestad og
Thorbjørn Aasig Lund

14.08.2021 / Askim kirke
Julie Nathalie Olaisen og Jon
Inge Nerisrud

21.08.2021 / Kirkeby
grendehus
Viktoria Rekdahl og Alf
Kristian Kåsa

28.08.2021 / Eidsberg kirke
Sandra Isabelle Øverdal
Jensen og Jens-Kristian
Granberg

28.08.2021 / Askim kirke
Ingvild Lauvland Høie
og Kristoffer Berglund
Andreassen

DØDE

ASKIM

Marit Jorunn Bilberg, 18.04.1927-01.04.2021
Jan Krogstad, 24.11.1954-03.04.2021
Else Britt Nygaard, 28.04.1934-10.04.2021
Torhild Murstam, 13.07.1952-11.04.2021
Kari Kristiansen, 22.05.1945-18.04.2021
Randi Skalberg, 30.05.1926-19.04.2021
Else Gerd Huuse, 17.09.1935-03.05.2021
Brynjulf Olai Agledahl, 18.09.1940-08.05.2021
Silje Iren Nygaard, 29.03.1979-11.05.2021
Björg Marie Pettersen, 15.07.1936-12.05.2021
Lisbet Aune, 05.10.1949-13.05.2021
Olaf Gundersgård, 03.02.1949-22.05.2021
Liv Skjørten, 29.12.1931-23.05.2021
Reidun Lund, 22.11.1934-26.05.2021
Elbjørn Hans Bernt Hanssen, 12.09.1934-28.05.2021
Gunvor Kvakkestad, 22.05.1917-01.06.2021
Aslaug Glomvik, 09.06.1923-02.06.2021
Morten Simensen, 30.04.1955-03.06.2021
Britt Solberg Taranger, 29.09.1939-06.06.2021
Gunnar Martin Halstvedt, 16.10.1940-08.06.2021
Inger-Marie Tønnes, 17.10.1946-13.06.2021
Frank Westgård Holm, 10.08.1964-18.06.2021
Jonny Karlsen, 09.01.1943-19.06.2021
Marit Pettersen, 21.11.1942-26.06.2021
Oksana Urbanski, 05.01.1923-27.06.2021
Øivind Reidar Hansen, 13.04.1943-04.07.2021
Hans Christian Petersheim, 09.07.1929-07.07.2021
Trond Uchermann Sandvig, 26.06.1951-14.07.2021
Bjørn Lage Moen, 24.03.1945-22.07.2021
Philip Bille Løken, 21.07.1948-24.07.2021
Alette Fongaard, 07.11.1925-30.07.2021

Martha Emilie Mysliwski, 12.07.1924-01.08.2021
Randi Georges, 09.03.1938-11.08.2021
Anne Lise Aamlid, 28.04.1931-18.08.2021
Ingeborg Augusta Martinsen, 27.11.1926-18.08.2021
Stig Ole Skaldebø, 15.02.1958-25.08.2021
Jorunn Irene Fengås, 17.06.1938-28.08.2021
Bjarne Wilhelm Lennertzen, 10.08.1932-30.08.2021

SPYDEBERG

Aslaug Synnøve Jørgenrud, 26.01.1934-10.04.2021
Gunn Kari Albrigtsen, 30.05.1942-25.04.2021
Vigdis Helen Thoresen, 23.01.1948-29.04.2021
Aase Nordby, 27.04.1929-20.05.2021
Inger Johanne Evensen, 16.11.1929-15.06.2021
Monrad Uvaag, 22.02.1970-10.06.2021

HOVIN

Tore Kristiansen, 25.09.1965-14.04.2021

HOBØL

Anny Kristine Danielsen, 23.06.1923-09.05.2021
Solveig Karlsen, 29.08.1928-18.06.2021
Berit Wetting, 21.07.1947-28.06.2021
Kristian Bergseth, 27.03.1930-03.07.2021
Tommy Ralger, 16.08.1969-09.07.2021
Berit Elsie Svendsen, 05.08.1929-02.08.2021
Esther Dalby, 11.10.1929-26.08.2021

TOMTER

Magnar Olav Kåsa, 26.10.1938-16.04.2021
Petra Marie Graven, 12.04.1941-26.04.2021
Dagny Marie Hjerten, 16.07.1937-12.05.2021
Gerd-Eva Hedum, 19.10.1935-24.05.2021
Willy Amundsen, 20.06.1944-13.06.2021
Halfrid Charlotte Løvdal, 25.07.1935-15.07.2021
Jan Larsen, 24.02.1942-28.07.2021

TRØGSTAD

Ingar Strengen, 05.11.1940-

14.04.2021
Tor Iversen, 24.04.1933-28.04.2021
Anne-Lise Wøien, 29.09.1951-01.05.2021
Åge Strengen, 30.05.1929-17.05.2021
Odd Frøshaug, 22.09.1934-23.05.2021
Bodil Andersen, 24.02.1939-07.06.2021
Roar Skansen, 27.01.1945-07.06.2021
Karin Johanne Iversen, 16.10.1935-17.06.2021
Arne Skogstad, 06.03.1925-21.06.2021
Hans Håkonsen, 18.10.1945-26.06.2021
Karen Synnøve Ese Faugli Halsnes, 25.11.1943-20.07.2021
Bjørn Kletthagen, 30.03.1942-23.07.2021
Lill Margareth Fredriksen, 07.02.1954-24.07.2021
Elinor Gundersen, 02.02.1927-30.07.2021
Hans Arnfinn Karlsrud, 16.12.1942-01.08.2021
Egil Kviserud, 23.09.1947-06.08.2021
Inger-Kari Hoff, 17.03.1960-12.08.2021
Elsa Margrethe Karlsen, 01.11.1924-25.08.2021
Kirsten Marie Karlsrud, 13.11.1925-31.08.2021

BÅSTAD

Ingjerd Brenne Brustugun, 21.10.1965-23.04.2021
Kåre Johannes Lunder, 25.10.1930-16.05.2021
May Elisabeth Nykrem, 09.06.1952-22.05.2021
Tor Ekhaugen, 23.05.1941-25.05.2021
Odd Lund, 04.01.1927-09.06.2021
Ingrid Teig, 15.05.1929-10.06.2021
Solveig Halvorsen, 17.05.1934-22.06.2021
Edel Karin Kragtorp, 07.04.1947-10.07.2021
Karin Margareth Raanæs, 31.07.1931-13.07.2021
Astrid Mjærum, 17.02.1934-22.08.2021

EIDSBERG

Hans Kristian Søreng, 25.06.1931-30.04.2021
Marit Tveten, 23.12.1922-18.06.2021
Else-Marie Grundt, Hun er født 16.09.1945-06.07.2021
Edel Otilie Hansen,

28.03.1938-13.07.2021
Bjørn Erik Osflaten, 04.10.1942-19.07.2021
Alf Georg Mustorp, 28.04.1938-28.07.2021
Grete Kitty Sørby, 12.11.1940-28.08.2021
Hans Theodor Klerud, 13.01.1935-13.08.2021

MYSEN

Unn Seljelid Walnum, 15.03.1929-19.03.2021
Inger Margrethe Skjønberg, 02.12.1939-04.04.2021
Kari Kjeve, 12.03.1958-04.04.2021
Randi Anna Diskerud, 24.09.1936-18.04.2021
Nanji Kathrine Mehlum, 01.07.1971-22.04.2021
Ole Martin Lund, 10.10.1953-22.04.2021
Astrid Camilla Oppegaard, 01.03.1937-23.04.2021
Arve Johannes Melleby, 22.10.1932-14.05.2021
Kristine Seiersten, 09.09.1933-20.05.2021
Eva Jahren, 09.04.1940-07.05.2021
Bergliot Gunvor Helene Liodden, 22.07.1930-08.06.2021
Finn Åseby, 14.07.1941-15.06.2021
Alice Tonette Nygaard, 09.11.1924-20.06.2021
Ole Martin Aler, 13.04.1969-26.06.2021
Steivor Elise Vik, 12.09.1939-16.07.2021
Kari Alfhild Sletten, 26.02.1931-15.07.2021
Lill Margareth Fredriksen, 07.02.1954-24.07.2021
Dagfinn Olsen, 04.10.1950-27.07.2021
Willy Johansen, 02.12.1938-03.08.2021
Randi Sofie Krog-Martinsen, 16.07.1925-17.08.2021
Rita Skaug, 29.07.1945-02.09.2021

HÆRLAND

Randi Lundeby, 20.01.1929-28.06.2021

TRØMBORG

Håkon Torp, 25.08.1936-30.05.2021
Birger Oddvar Ruud, 16.04.1927-27.06.2021
Tore Fjellstad, 09.03.1964-02.08.2021
Jenny Filtvedt, 27.03.2007-31.07.2021

Hvorfor bidrar du frivillig i kirka?

Navn: Einar Bjorvand
Alder: 77
Bosted: Askim

Jeg er født og oppvokst i Askim, og kirken har fulgt meg og min familie ved alle livets milepæler. Både Jorunn og jeg er døpt og konfirmert her, og vi ble gift i denne kirken. De tre barna våre er alle døpt og konfirmert her, og to av dem er også gift her.

Sammen med en kamerat begynte jeg allerede som ung gutt å gå til gudstjeneste. Vi satt på orgelgalleriet hos Klara Haaheim og sang salmer av full hals med våre lyse guttестemmer.

Mitt første engasjement som frivillig begynte i samarbeid med Kjell T. Lund, kapellan her fra 1956 til 1969. Han hjalp meg og et par andre ungdommer å starte ungdomsklubben «Tenner'n». Med god hjelp fra Ole Helledal fikk vi låne lokalene til Sentral Kafe (der Kirkekroa er i dag) og hadde et fristed for ungdom der i et par år.

Da Bjørn Karlsen kom til Askim i 1970, ble jeg med i hans team i konfirmantarbeidet. Jeg ledet bl.a. en liten dramagruppe. Jeg var redaktør av menighetsbladet en periode, og vi ble med i det kirkekoret som organist Per Edvard Hansen startet i 1970. Jeg kom så med i Menighetsrådet og ble leder der i 1978. Da forfattet jeg, sammen med sokneprest Odd Stene, en liten bok om Askim kirkes historie til hundreårsjubileet i 1978. Jeg arbeidet også mye sammen med ildsjelen Dag Wesenberg for å realisere planene om et menighetssenter på Grøtvedt. Dette stod ferdig i 1984 da Tordis Olavsrud var leder. Siden har jeg vært inn og ut av Menighetsrådet fram til 2011.

Da Leif Børud sluttet som klokker tidlig i 1980-åra, valgte Menighetsrådet ut frivillige til å overta rollen som klokker, slik at klokkerlønnen kunne frigjøres til andre oppgaver. Jeg ble da med som tekstleser/klokker og har siden holdt på med det i snart 40 år.

Kirken omslutter menneskelivet fra vugge til grav og skaper sammenheng og mening, ikke bare for det enkelte menneskeliv, men også for slekten, for bygda og for nasjonen. Jeg er glad i gudstjenesten og støtter arbeidet med å gjøre den tilgjengelig for flere. Samtidig verdsetter jeg tradisjonen. Derfor satte jeg stor pris på å skrive en prolog til 125-års jubileet i 2003, og forfatte jubileumssalmen «Bønn» med Egil Hovlands melodi. Organisten den gang, Åse Igland Berg, øvde den inn med et prosjektkor til urfremførelsen. I mitt arbeid med tekster og salmer har jeg satt stor pris på samarbeidet med dyktige organister fra Vidar Hansen til Gunn Randi Leite.

Fra 2005 til 2020 var jeg med i gruppen som skrev søndagsbetragtninger til lokalavisen og leverte drøyt 100 bidrag i denne perioden.

For meg har det vært og er fremdeles en velsignelse å ha en tjeneste i menigheten. ■

”Kirken omslutter menneskelivet fra vugge til grav”

Hvem skal i kirka i t

Tekst og foto: Bjørn Solberg,
leder Indre Østfold kirkelige fellesråd

Den norske kirke er en sammensatt organisasjon, som har utviklet seg over mer enn 1000 år. Det har vært mange endringer, særlig de siste 100 årene, men noe har ligget fast siden Olav den Hellige: Bøndene skulle bygge kirker, så skulle kongen sende prester. Oversatt til vår tid: Kommunen har ansvar for å bygge og vedlikeholde kirker, staten ansetter prestene. Nå har vi ikke lenger statskirke, men staten finansierer fortsatt prestestillingene, og kommunen har et økonomisk ansvar for driften av kirkene og kirkegårdene, og dekker lønnsutgiftene for flertallet av de kirkelig ansatte. Dette er fastsatt i «Lov om tros- og livssynssamfunn» som det nå heter.

Men hvem bestemmer i denne kirken, som ikke lenger er statskirke? Det er det mange som gjør: Vi har kirkemøte, bispedømmeråd, fellesråd og menighetsråd; som alle er valgt av kirkens 3,7 millioner medlemmer. Kirkemøtet er det øverste organet, kirkens «storting», og gir regler for mye av det som skjer i kirken, men de som sitter der, bestemmer slett ikke alt

Kompleks ordning

Når vi om to år skal ha kirkevalg, skal vi velge menighetsråd og bispedømmeråd. Kirkemøtet består av alle bispedømmerådene, mens de kirkelige fellesrådene, ett i hver kommune, består av en representant fra hvert menighetsråd i kommunen. Det er altså en tydelig link mellom menighetsråd og fellesråd, de organene vi har i lokalkirken. Men det er ikke en like tydelig forbindelse mellom menighetsråd og kirkemøte/ bispedømmeråd, bortsett fra at menighetsrådene må følge de reglene kirkemøtet fastsetter.

Menighetsrådet har ansvar for det kirkelige arbeidet i menigheten. Men de som jobber i menigheten, er enten ansatt av bispedømmerådet (prestene) eller av fellesrådet (organist, kirketjener, diakon m.fl.). Prestene har biskopen som sjef, alle de andre har kirkevergen som sjef. Penger til å lønne prestene kommer fortsatt fra staten, penger til drift og vedlikehold av kirkene, og til å lønne de fleste ansatte, kommer fra kommunen.

Kirkeorganiseringen er altså kompleks;

skal bestemme fremtiden?

ikke så lett å forstå, og kanskje litt gammeldags. Og den tar ikke hensyn til geografiske ulikheter. Noen sokn har 300 (eller færre) kirkemedlemmer; de største har over 15000.

En arbeidsgiver

Nå har et utvalg som Kirkerådet satte ned, kommet med forslag til hvordan kirken kan organiseres slik at det blir én arbeidsgiverlinje. Utvalget tok utgangspunkt i noen utfordringer:

- Mange fellesråd har få ansatte, mye deltid, ikke lett å få godt kvalifiserte søkere.

”Forslaget går ut på at det opprettes et prostifellesråd i alle prostier. Det skal ansette alle som jobber i prostiet.”

- De to arbeidsgiverne prioriterer ikke alltid likt. Da brukes det tid på finne løsninger alle godtar.

- Vanskeligere å håndtere uenighet når det er to arbeidsgivere.

- Digitalisering gjør at vi kan jobbe annerledes.

- Kommuneøkonomien blir strammere, kirken må regne med mindre støtte.

Hva foreslår utvalget?

- Menighetsrådet består som i dag, valgt av kirkemedlemmene i sognet. Men rådet bør få større innflytelse i alle ansettelsessaker.

- Det opprettes et prostifellesråd i alle prostier. Dette folkevalgte rådet har det økonomiske ansvaret for arbeidet i prostiet og skal ansette alle som jobber i prostiet,

altså prester, organister, diakoner, kirkegårdsarbeidere, sekretærer og så videre.

- Prostifellesrådet skal ha én representant fra hvert menighetsråd.

- Prostifellesrådet vil motta penger til driften fra kommuner og kirkemøtet.

- Det er behov for å justere noen prostigrenser slik at vi får prostier som henger greit sammen når det gjelder geografi, arbeidsliv etc.

- Bispedømmerådene består, men det foreslås at bispedømmerådene skal bestå både av direktevalgte representanter og representanter fra fellesrådene. Dette for å sikre bedre sammenheng mellom lokalkirken og bispedømmet.

- Kirkemøtet består, som det øverste organet i kirken. Men kirkemøtet vil ikke lenger være arbeidsgiver for prestene, det vil prostifellesrådene være. Utvalget foreslår noen endringer i sammensetningen. I dag velges det sju medlemmer fra hvert bispedømme, uavhengig av medlemstall; det «taper» Borg bispedømme på, som har mer enn dobbelt så mange medlemmer som Møre. Ordningen med at prester og andre ansatte velger egne representanter til kirkemøtet, foreslås fjernet.

- Kirken skal fortsatt ha biskoper, men utvalget foreslår at biskopen ikke lenger skal være arbeidsgiver for prestene, det skal prostifellesrådet være, slik fellesrådet i dag er arbeidsgiver. Hvem som skal være sjef i prostifellesrådene, er noe som diskuteres mye. Utvalget presenterer alternativer, så får høringsrunden og behandlingen i kirkemøtet avklare det.

Kirken er kompleks, og det tar tid å gjennomføre endringer. Noe kan bli bestemt i 2022 eller 2023, men det vil ta tre-fire år å få implementert det som vedtas som ny kirkeordning. ■

FERDIG UTENPÅ: Tomter kirke erferdig renovert utenpå; her skal det gjøres arbeider innendørs utover høsten.

Renoveringen av kirkene i Indre Østfold fortsetter

Vi har tidligere skrevet om noen av de større vedlikeholds- og renoveringsarbeidene som pågår i kirkene våre. Her kommer en liten oppdatering:

- I Hobøl kirke er håndverkerne ferdig med de utvendige arbeidene i løpet av september.

- Tomter kirke er også ferdig utvendig; her skal det gjøres arbeider innendørs utover høsten.

- Også i Trøgstad kirke vil arbeidene utendørs være ferdig når dette leses.

- De siste utendørsarbeidene på Trømborg kirke ble avsluttet i sommer. Det var på tide, vil mange si; der har det blitt arbeidet i flere år. Men så er resultatet veldig bra.

- Det klart største prosjektet i høst er reparasjon av taket på Eidsberg kirke. Dette er helt nødvendig; hvis ikke noe gjøres nå, vil vann renne og skade både ytterveggene og veggene inne i kirken.

- I tillegg til det som er veldig synlig, skjer det en oppgradering av alarmsystemet, og en utskifting av ovner i mange bygg.

Nytt om navn

Anja Rio gikk 1/8 fra stillingen som menighetspedagog i Askim, til samme stilling i Hobøl og Tomter. Her vil hun ha hovedansvar for trosopplæringsarbeidet.

Christer Berntzen begynte som organist i Hobøl og Tomter 1/8. Christer er utdannet innenfor musikkvitenskap, pedagogikk m.m. Han kommer fra stilling som universitetslektor.

Nancy Wakasa Hansen startet opp som menighetspedagog i Askim 15. august. Hun skal jobbe med trosopplæring for aldergruppen 0-12 år. Nancy er utdannet menighetspedagog. Hun kommer fra arbeid innen helsevesenet og har vært lesesalinspektør ved MF – vitenskapelige høyskole.

Carl Otto Jordan har fått sitt vikariat innenfor trosopplæring for 13-18 åringer i Askim utvidet fra 1/9. Han vil jobbe noe mer også inn mot gudstjenester. Borg bispedømme finansierer noe av hans stilling ut 2021. Carl Otto studerer teologi.

FRA BIBELEN

"Han gir den trette kraft, og den som ingen krefter har, gir han stor styrke."

Jesaja 40, 29

Stort og smått fra indrekirkene

Sorg og omsorg

Den frivillige organisasjonen "Sorg og omsorg Indre Østfold" driver livsynsåpent omsorgsarbeid for mennesker i sorg etter død. Et bidrag er organisering av sorggrupper ledet av erfarne sorggruppeledere. Deltakerne møtes jevnlig over ca. et halvt år. Ta kontakt med ungdomsdiakon i Eidsberg: solveigtjernaes.vormeland@iokf.no for mer informasjon. Et annet møtepunkt er Sorgforum. Dette er uforpliktende møtepunkt for interesserte som ønsker en

prat om sorg, stort og smått. Det er drop inn og tilstede er sorggruppeledere og eventuelt andre interesserte. Datoer for 2.halvår av 2021 (hver første torsdag i måneden): 7. oktober, 4. november og 2. desember. Klokkeslett 19.00-20.30. Sted: Kirkekroa, Dr Randersgate 10. For mer informasjon kontakt diakon i Askim; solfrid-habte.sønsteby@iokf.no, mobil: 48106380. Velkommen og ta gjerne med en venn! ■

Babysang flere steder i Indre Østfold

Sang og musikk er en fin måte å være sammen på. Babyer og mor eller far er hjertelig velkommen til Babysang på et av kommunens tettsteder/byer.

Musikk stimulerer sansene våre, og er en viktig kommunikasjonsform mellom liten og stor. Gjennom sang og musikk, rim og rytme, dans og bevegelse, stimuleres også barnets språklige og motoriske utvikling.

Hobøl/Tomter: Ta kontakt med Anja Rio for mer informasjon: anja.rio@iokf.no. Det finnes også en Facebookside som heter Babysang i Tomter og Knapstad.

Askim: Samles på torsdager. Søk

etter gruppa «Babysang Askim» på Facebook eller ta kontakt med Anne Line Tjernaes: anne.line.tjernaes@iokf.no

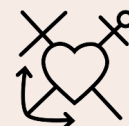
Trøgstad, annenhver mandag i oddetallsuker. Ta kontakt med Anita Bergstrøm for mer informasjon: anita.bergstrom@iokf.no. Facebook: "Babysang Trøgstad".

Spydeberg, ta kontakt med Trude Skjeltorp for mer informasjon: trude.skjeltorp@iokf.no. Søk også på "Babysang Spydeberg".

Eidsberg/Mysen samles på onsdager. Søk etter gruppa «Babysang i Mysen», leder er Ingamay Synnes: ingamay.synnes@iokf.no.

Bønnekrukka

for Hobøl, Eidsberg, Askim, Trøgstad og Spydeberg.

Vi takker Gud og ber om velsignelse:

For barn og ungdom, for skolene og barnehagene, for konfirmantene og deres familier, for alle sykehjem i Indre Østfold. Vi ber for alle dåpsbarn og brudepar, for babysanggrupper, knøttekor og småbarnsang, for barnegospel, jentekor og andre sanggrupper, for KRRIK og andre ungdomsgrupper, for gudstjenester og andre kristelige møter. Herre, vi takker deg for frivillige medarbeidere i kirkene og de ansatte. For menighetsråd og kirkelig fellesråd. Herre, vi ber om trøst og styrke til alle som er syke og sørgende. Vi ber for alle som kjenner på usikkerhet for fremtiden. Vi ber for høsten som ligger foran oss. Velsign oss Gud Fader, velsign oss Guds Sønn, Velsign oss, Guds Hellige Ånd. Amen.

MYSEN

Dåpsengler på plass i Eidsberg

I menighetene i Eidsberg har en liten engel i glass blitt hengt opp i kirkerommet hver gang et barn døpes i en av våre menigheter siden januar. Dåpsenglene minner oss i menigheten om alle de nye medlemmene vi har fått gjennom året som har gått. Omkring et år etter dåpen blir barna invitert til "Hente-engel-gudstjeneste", og da får de engelen med seg hjem. Det blir et konkret og fysisk minne om gaven de har fått da de ble døpt. Se gjerne etter dåpsenglene neste gang du er i kirken, og be en bønn eller tenn et lys for de nye medlemmene av våre menigheter. ■

HOBØL OG TOMTER

Konfirmasjoner i Hobøl kirke

Grunnet oppussing i Tomter kirke ble alle konfirmasjonsgudstjenestene flyttet til Hobøl kirke. 36 konfirmanter ble konfirmert i løpet av de to siste helgene i august. Det ble en minnerik dag med flere og litt kortere seremonier. Her ser vi noen konfirmanter med menighetspedagog Anja Rio i front som lader seg opp for å gå inn i prosesjon Anne Marit Harbek spilte trompet og organist Christer Berntzen bidro med vakker og høytidelig musikk. I tillegg bidro Anja Rio (menighetspedagog) og Svein Elgvin (prest), samt mange frivillige. ■

EIDSBERG OG TRØMBORG

ÅPEN: Trømborg kirke var en av de kirkene som var åpne i sommer.

Åpnet kirkene i sommer

Det å ha vakt under Åpen kirke har stor verdi for mange og gir gode opplevelser. Til kirken kommer personer som er interessert og nysgjerrig på kirkens og bygdas historie. Flere av de besøkende har med yngre generasjoner, og det blir mimret om familiebegivenheter som konfirmasjon og bryllup. Noen søker stillhet og ro og noen kommer i sorg.

Vertsskapet i disse kirkene gir av seg selv, og det blir ofte gode samtaler mellom vertskap og besøkende. Vi ønsker å takke alle som bidro slik at vi kunne ha Åpen kirke i Eidsberg og Trømborg, og vi setter stor pris på det frivillige arbeidet som ble gjort. Tusen takk.

*Fra lederne for Åpen kirke:
Helga Frøyset, Eidsberg kirke og Ragnhild
Stokker Kruse, Trømborg kirke.*

Setter du pris på Kime?

Vi håper du setter pris på å få Kime i din postkasse og vil støtte videre produksjon av magasinet ved å gi et bidrag! Du kan enten benytte giroblanketten under (vi har fylt ut 250,-, men du velger selvfølgelig hvor stort beløp du vil støtte oss med). Du kan også benytte Vipps, da vippser du til nr. 651924.

Du kan få skattefritak for bidraget ditt dersom du gir minimum kr. 500,- per år. Da må du sende oss ditt navn og fødselsnummer på e-post eller via telefon. Tusen takk for alle gaver som gjør at vi kan lage Kime!

vipps
651924

Kvittering				
Innbetalt til konto	Beløp	Betalerens kontonummer	Blankettnummer	
	250			
Betalingsinformasjon		GIRO	Betalingsfrist	☐
Gave til kirkemagasinet Kime		☐ Underskrift ved girering		☐
Betalt av		Betalt til		
		KIME		
		v/Indre Østfold kirkelige fellesråd		
		Kirkegata 31		
		1814 Askim		
Belast konto			Kvittering tilbake	
Kundeidentifikasjon (KID)	Kroner	Øre	Til konto	Blankettnummer
	250	< >	3207 29 55233	